

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Boverket

Yttrande över förslag till föreskrifter om skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö samt om hushållning med vatten och avfall

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Förslaget innehåller nya föreskrifter om skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö samt om hushållning med vatten och avfall. Författningsförslaget preciserar kraven i

1. 3 kap. 9 § plan- och byggförordningen (2011:338), PBF, att byggnader ska vara projekterade och utförda på ett sådant sätt att det inte medför en oacceptabel risk för användarnas eller grannarnas hygien eller hälsa,
2. 3 kap. 20 § PBF, att byggnader ska vara projekterade och utförda på ett sådant sätt att de medger god hushållning med vatten, och
3. 8 kap. 4 § första stycket 9 plan- och bygglagen (2010:900), PBL, att byggnader ska ha de tekniska egenskaper som är väsentliga i fråga om hushållning med avfall.

Förslaget bygger på en ny regelmodell för Boverkets byggregler. Regelmodellen har arbetats fram inom ramen för ett regeringsuppdrag till Boverket att se över bygg- och konstruktionsreglerna.

De nya föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 juli 2024. Samtidigt upphävs motsvarande regler om hygien, hälsa och miljö samt om hushållning med vatten och avfall i Boverkets byggregler (2011:6) – föreskrifter och allmänna råd, BBR. Den nya författningen föreslås ha en övergångstid om ett år.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

I förslaget uppges det finnas kritik mot BBR som går ut på att regleringen ofta uppfattas som oförutsägbar, omfattande och kostnadsdrivande av samhällsbyggnadsbranschen. Detta påverkas bland annat av hur reglerna är strukturerade och presenteras. Sammantaget kan detta vara en bidragande faktor till problemet som regeringen pekat ut, att byggandet i Sverige inte är kostnadseffektivt. Utformningen av BBR har enligt Boverket bidragit till en otydlig rollfördelning mellan staten och samhällsbyggnadsbranschen. Trots att allmänna råd är rekommendationer, tillämpar kommuner och byggherrar i praktiken många gånger

allmänna råd som föreskrifter. De allmänna råden har därför i stor utsträckning blivit normerande.

Det uppges vidare att det nya författningsförslaget inte påverkar kravnivåerna enligt lag och förordning. Regelarbetet omfattar enbart Boverkets tillämpningsföreskrifter.

Förslaget ska tydliggöra rollfördelningen mellan staten, samhällsbyggnadssektorn och standardiseringen. Boverket ska i föreskrifterna precisera de krav som ställs i lag och förordning, medan samhällsbyggnadssektorn tar fram lösningar som uppfyller kraven, med standardiseringen som alternativ. Efter översynen ska byggreglerna

- bestå av färre regler
- vara formulerade som teknik- och materialneutrala funktionskrav
- bara innehålla bindande föreskrifter – i princip inga allmänna råd och inga hänvisningar till standarder, regler eller allmänna råd från andra myndigheter eller organisationer.

Byggreglerna ska enligt författningsförslaget utgöras av ett förenklat, konsekvent och funktionsbaserat teknik- och material neutralt regelverk med en likriktad struktur och detaljeringsgrad. Tydligare krav ökar förståelsen om kravens syften och innebörd. Därigenom kommer reglerna att möjliggöra för samhällsbyggnadssektorn att utveckla nya lösningar på ett bättre sätt än med nuvarande regler och därigenom främja innovationer. Därmed skapas bättre förutsättningar för ett mer kostnadseffektivt byggande och en ökad konkurrens kan stimuleras.

Regelrådet bedömer att det finns en tydlig beskrivning av vad som har föranlett förslaget.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av bakgrund och syfte med förslaget är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Det uppges i förslaget att den alternativa lösningen till författningsförslaget är att reglerna om skydd men hänsyn till hygien, hälsa och miljö samt hushållning med vatten och avfall i byggnader upphävs och inte ersätts med nya föreskrifter. Det medför risker och kostnader och alternativet har därför inte valts.

Vidare uppges att om det bara finns krav på lag- och förordningsnivå kan risker för ohälsa i byggnader öka. Det kan vara svårt att tolka de övergripande samhällskraven i lag och förordning vilket även kan leda till höga tillämpningskostnader för till exempel byggherrar och kommuner. Myndighetsföreskrifterna förtydligar samhällskraven och gör kraven praktiskt tillämpbara för byggherrar, projektörer och kommuner.

I övrigt uppges att Boverket för varje föreskrift och allmänt råd har analyserat alternativa lösningars ändamålsenlighet, effektivitet och konsekvenser. Det har resulterat i att vissa regler i BBR inte finns i författningsförslaget och att delar ur BBR:s allmänna råd finns som föreskrifter. En del regler har modifierats för att bli mer träffsäkra eller mer effektiva.

Det uppges att nollalternativet innebär att nuvarande regler i BBR förblir oförändrade. Det innebär att samtliga problem som beskrivits med nuvarande regelstruktur kvarstår.

Regelrådet bedömer att förslagsställaren i tillräcklig utsträckning övervägt alternativa lösningar och nollalternativet.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd är godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Det uppges i konsekvensutredningen att författningsförslaget stämmer överens med de skyldigheter som Sveriges medlemskap i Europeiska unionen innebär. Byggregler som preciserar det tekniska egenskapskravet om hygien, hälsa och miljö är nationella. Inför beslut om att byggreglerna ska träda i kraft behöver förslaget anmälas till Kommerskollegium för vidare anmälan till Europeiska kommissionen. Denna anmälningsprocedur krävs för tekniska föreskrifter och är till för att bevaka den fria rörligheten av varor på EU:s inre marknad.

Regelrådet finner ingen anledning att ifrågasätta förslagsställarens uppgifter att förslaget överensstämmer med de skyldigheter som Sveriges medlemskap i Europeiska unionen innebär.

Enligt Regelrådet är redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Det uppges i förslaget att den nya författningen föreslås träda i kraft den 1 juli 2024. Samtidigt kommer motsvarande bestämmelser i BBR att upphävas genom en annan författning.

Det uppges att den nya författningens övergångsbestämmelser hänvisar till övergångsbestämmelser i den författning som upphäver de äldre bestämmelserna. Den sistnämnda författningen föreslås ha en övergångstid om ett år, alltså till den 1 juli 2025. Under denna övergångstid kommer det att vara möjligt för byggherrar att välja om de ska tillämpa de nya bestämmelserna eller om de ska tillämpa de gamla upphävda bestämmelserna i BBR.

Hur länge dessa övergångsbestämmelser ska få tillämpas uppges bero på om den åtgärd som utförs kräver bygglov eller anmälan. För lovpliktiga åtgärder gäller att de gamla bestämmelserna i BBR ska få tillämpas om ansökan om bygglov görs före den 1 juli 2025. För anmälningspliktiga åtgärder ska BBR få tillämpas om anmälan görs före den 1 juli 2025. För åtgärder som inte kräver vare sig bygglov eller anmälan ska BBR få tillämpas om arbetena påbörjas före den 1 juli 2025. Övergångstiden motiveras av att byggherrarna ska få god tid på sig för att ställa om arbetet till de nya förhållandena.

Vidare uppges att informationsinsatser bör riktas mot de som ska tillämpa byggreglerna för att föreskrifterna ska få avsedd effekt vid ikraftträdandet. Detta kan ske genom Boverkets ordinarie kanaler – såsom PBL kunskapsbanken och vägledning – men även genom mer målgruppsanpassade utbildningar och seminarier. Vidare uppges i konsekvensutredningen att handböcker, standarder, branschstandarder och branschöverenskommelser kommer att få en viktig roll vid tolkning av byggreglerna. Mycket av detta utvecklingsarbete och förvaltningen av befintlig kunskap förväntas kunna ske via till exempel branschorganisationer. Troligtvis kommer behovet av vägledning öka inledningsvis. Boverket kommer därför tillhandahålla vägledning om den författningen.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår en tidpunkt för ikraftträdande, samt en övergångstid på 1 år. Det framgår vilka överväganden som förslagsställaren har gjort när det gäller bedömning av informationsinsatser. Beskrivningen är tillräcklig.

Regelrådet finner redovisning av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Det uppges i konsekvensutredningen förslaget kan beröra alla företag i samhällsbyggnadssektorn som är eller kan bli tillämpare av byggregler.

Det uppges att **bygggherrar** är ansvariga för att en byggnad uppfyller byggreglernas krav. En byggherre kan vara en fysisk person eller en juridisk person, till exempel ett företag eller en kommun. Under de senaste tre åren har bygggherrar i genomsnitt genomfört cirka 13 900 byggprojekt där nya byggnader uppförts. Förslagsställaren har i tabellform redovisat för den totala populationen företag som kan vara byggherre och beställare. Förslagsställaren har utgått från 6 SNI koder¹ och totalt antal företag är 84 360. 76 017 företag, vilket motsvarar 90,1 %, har noll anställda. 6 504 företag har 1 till 4 anställda och motsvarar 7,7 procent. 1 procent av företagen har 5 till 9 anställda (och motsvarar 849 företag). 429 företag har 10 till 19 anställda och står för en halv procent. Endast 0,6% (eller 561) företag har fler än 20 anställda, varav endast 6 företag har mer än 500 anställda.

Det uppges vidare att kostnadsförändringar som kan uppstå påverkar i huvudsak byggherren. Konsekvenserna för **byggentreprenörer och installatörer** påverkas av byggherrarnas beteende när de nya reglerna träder i kraft. Förslagsställaren har i tabellform redovisat för antal företag som kan verka som byggentreprenörer eller installatörer. Totalt har 84 096 företag identifierats varav 49 662 har 0 anställda och motsvarar 59,1 procent av det totala antalet företag. 23 620 företag har 1 till 4 anställda och står för 28,1%. 6,6%, det vill säga 5 550 företag har 5 till 9 anställda. 3 082 företag (3,7%) har 10 till 19 anställda. 2 182 av företagen (2,6%) har fler än 20 anställda, varav endast 21 företag har mer än 500 anställda.

Förslagsställaren har i ytterligare en tabell redogjort för antal företag som är verksamma inom **byggprojektering**. det vill säga utvecklare av byggprojekt, arkitekter och tekniska konsulter. Sektorn omfattar relativt få företag och en övervägande andel är småföretag.

- Totalt 846 företag är **utvecklare av byggprojekt**. Av dessa har 666 (79%) 0 anställda, 138 (16%) 1 till 4 anställda, 19 (2%) 5 till 9 anställda. 23 företag har över 10 anställda, varav endast ett har mer än 100 anställda.
- Totalt 4 283 **arkitektkontor**. Av dessa har 2 995 företag (70%) 0 anställda, 973 företag (23%) 1 till 4 anställda, 138 företag (3%) har 5 till 9 anställda. 177 företag har fler än 10 anställda, varav endast 1 företag har mer än 500 anställda.
- Totalt 23 348 **andra projektörer**². Varav 14 627 (63%) har 0 anställda, 7 136 (31%) har 1 till 4 anställda. 715 (3%) har 5 till 9 anställda. 470 företag (2%) har 10 till 19

¹ SCB SNI 2007. 68.100 handel med egna fastigheter, 68.201 fastighetsbolag, bostäder, 68.202 fastighetsbolag, industrilokaler, 68.203 fastighetsbolag, andra lokaler, 68.209 övriga fastighetsbolag, 68.320 fastighetsförvaltare på uppdrag.

² SNI 2007-koder. 71.121 tekniska konsultbyråer inom bygg- och anläggningsteknik, 71.124 tekniska konsultbyråer

anställda. 275 företag (1%) har 20 till 49 anställda. 125 företag har över 50 anställda, varav 13 har mer än 500 anställda,

Det uppges vidare att det finns cirka 4 000 företag inom **byggmaterialtillverkning** i Sverige. Dessa erbjuder allt från bulkprodukter (till exempel ballast) till hela konstruktionssystem (till exempel prefabricerade byggnadsdelar) och har olika produktionsförutsättningar. Byggmaterialtillverkare kan vara såväl små lokala företag som stora internationella företag. Det uppges att enligt SCB:s företagsdatabas finns det cirka 500 företag inom kategorin monteringsfärdiga trähus men branschorganisationen TMF (Trä och möbelföretagen) har cirka 100 medlemsföretag som tillverkar bland annat små- och flerbostadshus i trä. Dessa företag har knappt 7 800 anställda.

Regelrådet finner att förslagsställarens tydligt redovisat berörda företag utifrån antal storlek och bransch. Tabellen som visar antal företag som kan verka som projektör visar samma antal (666 företag) utvecklare av byggprojekt och har 0 anställda som den totala summan utvecklare av byggprojekt. Tabellen visar utöver antalet företag även den procentuella fördelningen vilket gör att läsaren kan förstå, trots misstaget, att det totala antalet utvecklare av byggprojekt är 846 företag.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Det uppges i konsekvensutredningen att författningsförslaget tydliggör att **bygggherrar** ska ges utrymme att föreslå andra lösningar än de som presenterats i BBR:s allmänna råd. Att reglerna inte längre kommer ange hur ett krav kan uppfyllas kan å andra sidan innebära att bygggherrar inledningsvis kan få ökade kostnader för att anpassa arbetssätt till den nya regelmodellen³. Reglerna i författningsförslaget pekar inte på några särskilda lösningar i allmänna råd eller standarder, och därmed ökar möjligheten för bygggherrar att använda andra fackmässiga metoder och lösningar än de som förekommer i de standarder som BBR hänvisar till i de allmänna råden. Bygggherrar får därigenom bättre möjligheter att efterfråga andra metoder och lösningar som BBR direkt eller indirekt kan ha hindrat.

I konsekvensutredning uppges att författningsförslaget om ljus innebär att **bygggherren** behöver tillämpa redovisningsmetoder för bedömningen av bostaden som en helhet. För att räkna fram ett samlat värde för hela bostaden kommer de mjukvaror som används idag att behöva utvecklas.

Det uppges vidare att när de måttsatta kraven på **rumshöjd** utgår ur byggreglerna kan det uppstå en skillnad i hur bygggherren respektive byggnadsnämnden tolkar kravet på tillräcklig rumshöjd. Vilken påverkan otillräcklig rumshöjd får på människors hälsa är svårt att bedöma i det enskilda fallet. Detta kan leda till osäkerhet vid tillämpningen och en bristande

inom energi-, miljö- och vvs-teknik, 71.129 övriga tekniska konsultbyråer, 71.200 tekniska provnings- och analysföretag.

³ SCB, Faktorprisindex för byggnader 2020. Enligt SCB:s faktorprisindex motsvarar administrativa kostnader, det vill säga entreprenörens omkostnader samt tjänstemannalöner för bygggherren för flerbostadshus respektive gruppbyggda småhus, för bygggherren eller entreprenören mellan 18 och 20 procent av den totala byggkostnaden. De direkta projekteringskostnaderna uppgår enligt SCB:s faktorprisindex till fem respektive fyra procent av de totala byggkostnaderna för flerbostadshus respektive småhus.

förutsägbarhet i byggprocessen. Eftersom det tekniska egenskapskravet bedöms i samband med startbesked, kan osäkerhet i fråga om kravnivån leda till omarbetning av ett enskilt projekt och ny bygglovsansökan, om byggnadsnämnden anser att kravet inte uppfylls. För att förebygga detta krävs att branschens aktörer gör ett gemensamt arbete för att fastställa vad som är en lämplig kravnivå med hänsyn till hälsopåverkan. Det uppges att **på kort sikt** kan författningsförslaget innebära att byggherrens verksamhet blir mindre förutsägbar. Handläggningstiderna kan öka inledningsvis men återgå till normala förhållanden när osäkerheten minskar i takt med att byggnadsnämnderna utarbetar en praxis för att tillämpa de nya reglerna. Beställarbeteendet kommer troligen inte att förändras till en början. Därmed blir det heller inte någon signifikant kostnadspåverkan för produktion av bostäder som direkt effekt av förslaget. Det uppges att **på lång sikt** kan regelreformen indirekt bidra till mer innovation och nya lösningar, vilket i sin tur kan sänka produktionskostnaderna och öka kostnadseffektiviteten. Förslaget om förändrade krav på dagsljus i bostäder skapar en ökad flexibilitet och ger byggherrar bättre möjligheter att utveckla planlösningar och fönstersättningar.

Vidare uppges en följd effekt av tydligare preciserade krav rörande dokumentation och projektering kommer sannolikt underlätta byggnadsnämndernas bedömning av byggherrens kompetens och fackmässighet. Byggnadsnämnderna kan därmed lättare och tidigare i processen förutse kvalitén på den dokumentation som de kan förvänta sig från byggherren för att utfärda slutbesked, vilket i sin tur kan förenkla kontrollplanens utformning i fråga om detaljinnehåll. Effekten kommer sannolikt bli att byggherrens kontrollplan inte behöver bli lika omfattande samt att byggnadsnämndens handläggningstider inför startbesked kan bli kortare, byggnadsarbetet kan påbörjas tidigare och byggherrens kostnader lägre.

Enligt författningsförslagets "Avdelning I. Övergripande bestämmelser" ska byggherren dokumentera sin projektering och sina egenkontroller, om det inte är uppenbart att det inte behövs. Motsvarande bestämmelser i BBR preciseras i ett allmänt råd. Kravet gäller för alla tekniska egenskapskrav. Principiellt kan detta upplevas som en kravskärpning som kan leda till högre totala kostnader för dokumentation. Boverket bedömer att byggherrar och byggnadsnämnder redan idag tillämpar principen att dokumentation inte behöver upprättas ifall det är uppenbart onödigt. De ekonomiska konsekvenserna bedöms därför bli små.

Det uppges att Boverket bedömer att byggherrar och byggnadsnämnder redan idag tillämpar principen att dokumentation inte behöver upprättas ifall det är uppenbart onödigt. De ekonomiska konsekvenserna bedöms därför bli små.

Enligt Boverkets bedömning tillämpas det allmänna rådet redan när det gäller uppförande av ny byggnad och större ändringar, till exempel ombyggnad. Det är svårt att vidta lov- eller anmälningspliktiga åtgärder utan dokumentation om att kraven uppfylls på något sätt, så generellt bedömer förslagsställaren att förslaget innebär små höjningar av de administrativa kostnaderna. Kunskapsnivån höjs med preciserade krav och uppmärksammar byggnadsnämnderna på att dokumentation ska lämnas in.

Kraven på fuktsäkerhetsdokumentation och luftkvalitetsdokumentation innebär ett utökat krav på redovisning. Detta kan innebära en något högre initial administrativ kostnad för en byggherre. Kostnadsökningar gäller främst de företag som i dag inte dokumenterar sin projektering och resultat av genomförda kontroller. Det har inte varit möjligt att beräkna denna andel av dokumentationskostnaden, bland annat för att komplexiteten i byggprojekt är mycket varierande och att kostnaden påverkas av alla egenskapskrav, inte bara hygien, hälsa och miljö.

Det uppges att författningsförslaget innehåller färre bestämmelser än BBR och innebär i många delar en förenkling som på sikt kan bli tidsbesparande. På kort sikt kan det ta längre tid att arbeta med en ny regelstruktur, jämfört med den gamla som är väl inarbetad. Den information som i dag finns i allmänna råd blir utspridd på flera källor och informationssökning kan ta längre tid inledningsvis. För professionella byggherrar och deras underleverantörer bör detta inte orsaka någon merkostnad eftersom de redan använder standarder, branschvägledningar och interna riktlinjer samt känner till kravnivåerna i PBL och PBF. På längre sikt finns det möjlighet till tidsvinster eftersom författningsförslaget bland annat kommer innebära att; överblickbarheten ökar när onödiga regler försvinner och textmängden minskar, där de allmänna råden höjs till föreskrift tydliggörs kravnivån, tillgången till författningsskomentarer kommer tillsammans med vägledningen hjälpa tillämparen att snabbare förstå innehållet och tillämpa reglerna, tydligare krav på dokumentation och projektering kommer bidra till kortare handläggningstider hos byggnadsnämnderna samt öka förutsättningarna för effektiv drift och underhåll.

Boverket kommer att anpassa och utveckla de vägledningstexter som finns till byggreglerna. Syftet är primärt att främja kvalitet och regelefterlevnad, men med vägledningen bör det även gå fortare att använda och tolka reglerna. Det har inte varit möjligt att beräkna hur lång tid regeltillämpning tar, varken med BBR eller med författningsförslaget. Anledningarna till det är flera. Det går inte heller att isolera effekten av enskilda egenskapskrav, och tidsåtgången påverkas av en byggnads komplexitet och kompetensen hos den som projekterar. En byggherre kan vara en privatperson som använder reglerna för första gången eller en stor fastighetsutvecklare med egna eller upphandlade experter. Det är även stor skillnad i tidsåtgång beroende på om det är en mindre byggåtgärd som bara involverar delar av byggregelverket eller ett större nybyggnadsprojekt som innefattar alla utformnings- och tekniska egenskapskrav.

Byggherrar kommer att behöva kompetensutveckling i hur det nya regelverket fungerar, inte enbart för reglerna om hygien, hälsa och miljö. Kostnaden för kompetensutveckling kan inte beräknas på grund av att byggherrar är en heterogen grupp med olika behov.

Den som vill arbeta på samma sätt som med BBR kommer att kunna göra det även med det nya författningsförslaget. De nya reglerna underlättar för de som till exempel inte vill följa en viss standard som BBR har hänvisat till. Den som vill använda andra lösningar och metoder än de som angivits i allmänna råd och standarder behöver utveckla sin kompetens.

Byggherrar som inte har dokumenterat projektering och egenkontroller behöver troligen lägga mer resurser på kompetensutveckling inom området, särskilt om uppgifterna ska utföras av byggherren själv. Boverket har inte kunnat uppskatta denna kostnadsökning som är tillfällig och begränsad. Det bör påpekas i sitt sammanhang att det i BBR:s allmänna råd, i flera sammanhang, klargörs hur betydelsefull dokumentation är i samband med projektering, utförande och egenkontroller. Branschen är medveten och normalt van att hantera dokumentation som ett obligatoriskt moment i byggprocessen, även om det inte funnits bindande föreskrifter. Det finns därför anledning att anta att konsekvenserna av kravhöjningen bedöms bli små.

Det uppges att kostnadsförändringar som kan uppstå påverkar i huvudsak byggherren. Konsekvenserna för **byggentreprenörer och installatörer** påverkas av byggherrarnas beteende när de nya reglerna träder i kraft. Det är vanligt att totalentreprenad tillämpas som entreprenadform i byggprojekt. Vid en totalentreprenad har entreprenören ansvar för att det som projekteras och utförs har den funktion som byggherren (ofta tillika beställare) och

entreprenören har avtalat om. Vid totalentreprenader kan författningsförslaget därmed få konsekvenser för entreprenörens kostnader i fråga om val av metod, teknik, material, arbetsformer samt tidsåtgång. I fråga om utförandeentreprenader torde det inte bli fråga om några stora skillnader för entreprenören eftersom byggherren (ofta även beställare) ansvarar för att projektera och därmed också för att projektera och ta fram den lösning som entreprenören sedan offererar och utför. I den mån byggentreprenörer får fler administrativa uppgifter är det fråga om att byggherren överlåter dem via avtal, till exempel att dokumentera kontroller. De administrativa kostnaderna kommer liksom i dag att belasta byggherrarna. I den mån byggentreprenörer får fler administrativa uppgifter är det fråga om att byggherren överlåter dem via avtal, till exempel att dokumentera kontroller. De administrativa kostnaderna kommer liksom i dag att belasta byggherrarna.

Det uppges att författningsförslaget kan leda till ett ökat behov av extern expertkompetens när det gäller byggnaders utformning med hänsyn till hygien, hälsa och miljö. **Projektörer och kontrollansvariga** kan i högre utsträckning bli inkopplade i byggprojekt som följd av förslaget och efterfrågan på dessa konsulttjänster kan öka. De nya kraven på termisk komfort när det gäller varma inomhusklimat och hänsyn till klimat under byggnadens livslängd innebär ett behov av att utveckla ny metodik för området. Detta gäller framför allt för hur yttre klimatlaster definieras för normala och onormala klimatlaster. Även metodik för utvärdering av risk vid onormal klimatlast behöver etableras. Kravet på luftkvalitetsprojektering och fuktsäkerhetsprojektering i författningsförslaget kan göra att projektören i ett tidigt skede ska formulera krav på luftkvalitet utifrån byggnadens avsedda användning. Om den ansvariga projektören involveras tidigare i projektet än i dag ger det bättre möjligheter att optimera byggnaden med hänsyn till luftkvalitet och fuktsäkerhet. På längre sikt kommer de kontrollansvarigas arbetsmetoder att behöva anpassas till den nya regelmodellen om byggherren vill avvika från nuvarande lösningar. Arbetsmetoderna kan påverkas både av sättet att ställa krav på hygien, hälsa och miljö vid uppförande av ny byggnad och av förtydligade krav under byggprocessen. Funktionskontrollanter kan behöva tydligare underlag för att kunna bedöma om en ny okonventionell lösning uppfyller föreskriften eller en avtalad funktion. Det uppges att Boverkets bedömning är att professionella aktörer redan i dag arbetar på ett sådant strukturerat sätt att förslaget inte bör medföra några nämnvärt ökade administrativa kostnader. Projektörer och kontrollansvariga behöver sätta sig in i och lära sig att tillämpa de föreslagna reglerna. De kan också behöva kompetensutveckling om byggherrar efterfrågar nya metoder och lösningar. Kontrollansvariga behöver gå utbildningar för att kunna certifiera sig. Kontrollansvariga som redan är certifierade kan känna behov av utbildning i de nya föreskrifterna för att lättare kunna hantera det nya föreskrifterna. Utbildningsföretag kommer att se ökade behov av sina tjänster.

Det uppges att Boverkets bedömer att författningsförslaget inte får några direkta konsekvenser på enskilda **byggmateriemarknader**. En tydligare skyddsfunktion för grundflöde för luft i bostäder kan innebära att bostäder kommer projekteras med närvarostyrda ventilationssystem som kan ge större luftflöden än tidigare. Ett större fokus på luftkvalitet utifrån avsedd användning kan därmed öka efterfrågan på olika typer av ventilationssystem på lång sikt. Detta kan innebära att leverantörer får möjlighet att erbjuda system som är särskilt anpassade till förutsättningarna för olika projekt. Byggherrar som vill tillämpa nya lösningar kan även önska stöd med att upprätta handlingar som visar att kraven om hygien, hälsa och miljö är uppfyllda. Förslaget kan därmed indirekt innebära att byggmaterialtillverkare måste utveckla sina produktspecifikationer.

Regelrådet gör följande bedömning. Regelrådet konstaterar att förslagsställaren uppgett att de utökade kraven på fuktsäkerhetsdokumentation och luftkvalitetsdokumentation kan innebära en något högre initial administrativ kostnad för en byggherre. Förslagsställaren anger att det inte är möjligt att beräkna dokumentationskostnaden på grund av komplexiteten i byggprojekten. Regelrådet tolkar ett ökat krav som en kostnad och hade önskat en exempelberäkning eller åtminstone en tydligare förklaring till varför det inte går att beräkna kostnaden. Regelrådet konstaterar att det uppges att författningsförslaget innehåller färre bestämmelser än BBR och innebär i många delar en förenkling som på kort sikt kan det inledningsvis kan ta mer tid med informationssökning och att arbeta med en ny regelstruktur, och på längre sikt kan bli tidsbesparande. För att få en större förståelse hade Regelrådet funnit önskvärt en kvantifiering av hur lång period som Boverket avser med ordet inledningsvis och hur mycket "mindre tid" innebär. Förslagsställaren uppger att de måttas kraven på rumshöjd utgår och bidrar till bristande förutsägbarhet i byggprocessen. Samtidigt uppges att beställarbeteendet troligtvis ej ändras till en början och därmed bidrar ej till signifikant kostnadspåverkan för produktion av bostäder som direkt effekt av förslaget och på längre sikt kan regelreformen indirekt bidra till mer innovation och nya lösningar, vilket i sin tur kan sänka produktionskostnaderna och öka kostnadseffektiviteten. Såvitt Regelrådet förstår medför bristande förutsägbarhet kostnader. Dessa är ej kvantifierade och därmed svåra att förstå. Regelrådet konstaterar att förslagsställaren har en någorlunda konkret förklaring att det allmänna rådet redan tillämpas när det ska byggas nytt eller större ändringar och att det är svårt att vidta lov- eller anmälningspliktiga åtgärder utan dokumentation om att kraven uppfylls på något sätt, och därmed bedömer förslagsställaren att förslaget innebär små höjningar av de administrativa kostnaderna. Det uppges att Boverket bedömer att författningsförslaget kommer att få begränsade direkta konsekvenser för tillämpningen jämfört med hur de gällande allmänna råden tillämpas i dag. Det uppges att författningsförslaget utgår från en oförändrad kravnivå och att de beprövade lösningar som ofta tillämpas idag kommer alltjämt att kunna användas i framtiden. Såvitt Regelrådet förstår skulle det kunna vara att författningsförslagets effekt inte är så stor, det är färre föreskrifter, även om det initialt kan krävas omställning.

Regelrådet finner redovisning av påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Det uppges i konsekvensutredning att förslaget innebär att staten inte längre anger vilka metoder som bedöms uppfylla föreskrifterna. Därmed får samhällsbyggnadsbranschen större möjligheter och starkare incitament att utveckla egna metoder och lösningar. Det kan leda till nya produkter och metoder, och mer kostnadseffektiva lösningar, med större mervärden för slutanvändarna. Det i sin tur kan bidra till bättre konkurrensförutsättningar på lång sikt.

Regelrådet gör följande bedömning. I sin beskrivning av särskilda hänsyn till små företag har Boverket tagit upp ett antal exempel på delar av förslaget som kan innebära en kostnad som får större proportionell betydelse för små företag eller innebära högre alternativkostnader för små företag. Det är också tydligt av företagsbeskrivningen att många företag i de berörda branscherna är små. Regelrådet finner att det inte kan uteslutas att skillnader i hur företag av olika storlek påverkas också kunde ha någon effekt för konkurrensförhållandena. Därför kunde och borde beskrivningen av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

också ha innehållit information om förslagsställaren föreställer sig att olika effekter av förslaget för företag av olika storlek. I sitt befintliga skick är beskrivningen inte tillräcklig.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag är bristfällig.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Det uppges i konsekvensutredningen att standarder och andra skrifter som BBR i dag hänvisar till på något sätt kan även i fortsättningen behöva användas av branschen. Även utbildningsmaterial som hänvisar till BBR kan behöva ändras. Det är många företagsinterna dokument som kommer behöva skrivas om med nya hänvisningar och nya regelformuleringar. Detta gäller även litteratur, digitala verktyg för till exempel energiberäkning, ritningar, dimensionering, enligt EKS (Boverkets föreskrifter och allmänna råd om tillämpning av europeiska konstruktionsstandarder) och BBR. Detta bedöms vara en relativt stor insats för branschen initialt. Mycket av det nödvändiga utvecklingsarbetet och förvaltningen av genomfört utvecklingsarbete förväntas kunna ske via branschorganisationer.

Regelrådet gör följande bedömning. Regelrådet finner redovisning av påverkan på företagen i andra avseenden tydlig.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden är godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Det uppges i konsekvensutredning att författningsförslaget innebär tydligare och i formell mening ökade krav på att dokumentera byggprocessen och en större administrativ påfåga för **bygggherrar**. Byggherreföretag är i hög utsträckning små företag. I mindre företag sköter ofta samma personer administration, försäljning och andra arbetsuppgifter. Därför blir kostnaden för extra administration relativt högre för mindre bygggherrar, och de nya dokumentationskraven påverkar mindre bygggherrar i högre grad. Mindre byggherreföretag kan i högre grad än tidigare behöva köpa in expertkompetens som kan medföra något högre kostnader för detta.

Det uppges vidare att konsekvenserna för små och **medelstora byggentreprenörer och installatörer** bör bli begränsade jämfört med de större. Små företag har dock sämre möjligheter att erbjuda kompetensutveckling, eftersom utbildningstid innebär ett intäktsbortfall som relativt sett blir större för dessa företag.

Vidare uppges att författningsförslaget kan medföra en ökad efterfrågan på **arkitekter och tekniska konsulter**, framför allt från mindre bygggherrar som inte har kompetens inom byggregler. Om det uppstår en beteendeförändring som innebär att fler vill använda metoder som frångår de som i dag anges i allmänna råd och standarder kan det öka efterfrågan på projektörer och arkitekter som utvecklar metoder som på ett mer kostnadseffektivt sätt kan användas för att uppfylla kraven på hygien, hälsa och miljö. Därigenom kan verksamhetsförutsättningarna förändras till följd av förslaget för ett stort antal mindre utvecklare av byggprojekt, arkitekter och tekniska konsulter. Arkitekter och tekniska konsulter är i huvudsak småföretag och över 90 procent av företagen har fyra eller färre anställda.

Författningsförslaget medför inga konsekvenser på kort sikt som innebär att **byggmaterialtillverkare** behöver lägga tid på kompetensutveckling. På längre sikt kan det dock behövas om de vill möta en ökad efterfrågan på andra lösningar än dagens.

Slutligen uppges att sällanbyggherrar och små företag använder byggreglerna sällan eller vid få tillfällen. Byggprojekt som genomförs av små företag ska även fortsättningsvis projekteras av kompetenta projektörer. Små företag kommer därför även fortsättningsvis att behöva tillförlita sig på projekterade riktningar utan att behöva förstå skillnaderna mellan BBR och förslaget. I de absolut enklaste fallen samt sådana åtgärder som varken kräver bygglov eller anmälan bedömer Boverket att sällanbyggherrar och små företag kommer kunna hantera förändringarna utan särskilda informationsinsatser.

Regelrådet kan konstatera att förslaget påverkar en bransch med övervägande andel små företag. Av de företag som kan verka som byggherre har 97,8 procent fyra eller färre anställda. 87,2 procent av de företag som kan verka som byggtreprenörer eller installatörer har fyra eller färre anställda. Arkitekter och tekniska konsulter är i huvudsak småföretag och över 90 procent av företagen har fyra eller färre anställda. Proportionellt sett blir kostnaden för extra administration och eventuella behov av inköp av expertkompetens högre för de minsta företagen. Det går enligt Regelrådets uppfattning att sluta sig till att det inte har tagits någon särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning, även om detta med fördel också kunde ha angetts specifikt. Den beskrivning som finns av hur de mindre företagen kan påverkas är i sig tydlig.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning godtagbar.

Sammantagen bedömning.

Regelrådet kan konstatera att förslagsställaren nämner små initiala kostnadshöjningar och att förslaget innebär en regelförenkling som på sikt ska innebära färre kostnader. För att få en tydligare uppfattning hade det varit önskvärt med kvantifiering, framför allt vad gäller utökade kraven på fuktsäkerhetsdokumentation och luftkvalitetsdokumentation. Därutöver hade en tydligare redovisning av konkurrensförhållandena med hänsyn till de små företagen önskats. Regelrådet bedömer att huvuddelen av konsekvensutredningen är tillräcklig beskriven.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 14 juni 2023.

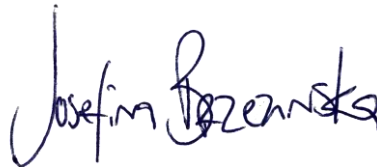
I beslutet deltog: Lennart Renbjer, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av: Josefina Brzezinska

Lennart Renbjer

Ordförande

Josefina Brzezinska

Föredragande